

Maithém

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Tizedik évfolyam.	2. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1912. jan. 11.
Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 6 korona. Egyes szám ára 50 fillár.	Dr. Keith Ferencz	várm. tb. főjegyző.	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Arpad-utca 3. szám, hová az előfizetési pénzek küldendők.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

10.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 6467—1911. alisp.
1039—1911. kgy.

Tárgy: A szarvasmarha, sertés és juhtenyésztésről szóló szabályrendelet módosítása.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a szarvasmarha, bivaly, sertés és juhtenyésztésre vonatkozó előterjesztett szabályrendelet tervezetét az alábbi szöveggel elfogadja, megállapítja és közzététel után jóváhagyás céljából a m. kir. Földmívelésügyi miniszter urhoz felterjeszti.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

Udvarhelyvármegyének a szarvasmarha, bivaly, sertés és juhtenyésztésről alkotott

szabályrendelete.

1. §. Udvarhelyvármegye területén a községek és magánügyének tulajdonát képező köztenyésztésre használni szándékolt bikák, bivalybikák, kanok és kosok évenként megvizsgálandók.

Minden község és minden apaállat-tulajdonos, a ki apaállatait köztenyésztési célra is akarja használni, köteles apaállatait évenként január 15. napjáig, az ezután beszerzeteket azonnal a járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely városban a polgármesternek bejelenteni.

2. §. A vármegye területén köztenyésztésre csakis eredeti magyar faj, erős testalkatu, öröklő hibánélküli, legalább két évet már betöltött és tenyésztésre tökéletesen alkalmas tenyészbika használható. Kisebb községben, a hol csak egy bika tartása kötelező, a tehéntulajdonosok kétharmad részének kívánságára, nagyobb községben, a hol több bika tartása kötelező, legalább 50 tehén-

tulajdonos kérelmére piros-tarka hegyi fajta bika tartása engedélyezhető. A tenyészirány ily értelmű megváltoztatása tárgyában a vármegyei mezőgazdasági bizottság, a gazdasági egyesület és az illetékes gazdasági felügyelő véleményének meghallgatása mellett a törvényhatóság határoz.

Ugy a községek, mint magántenyésztők a tenyészkanok és tenyészkosok fajanak megválasztásánál, a földmívelésügyi m. kir. miniszter 1894. évi 48.000 sz. rendeletéhez csatolt A) melléklet határozmányainak korlátain belül, szabadon járhatnak el.

A bivalybika legyen erős testalkatu, öröklő hiba nélkül való, legalább már két évet betöltött és tenyésztésre tökéletesen alkalmas.

3. §. Minden községben legalább 70 tehénre egy bika, 30—45 bivalytehénre egy bivalybika, 30 koczára egy kan és 50 anyajuhra egy kos tartása állapittatik meg.

Azon községben, hol úgy a magyar, mint a pirostarka hegyi fajta szarvasmarha tenyésztést üzik, a bikák csak a fajta szerint elkülönített csordákba bocsáthatók és oda is csak úgy, ha a 2½ évesnél fiatalabb magyar fajta, illetve 1½ évesnél fiatalabb nyugati fajta üszők külön legettetnek.

Ha valamely községben a kellő számú apaállatot márczius hó 5-éig be nem szerzik, azokat az 1894. évi XII. t.-cz. 25. §-a értelmében a főszolgabíró szerzi be és pedig a község, illetve az érdekeltek terhére.

4. §. Egyes községeknek, a melyekben legalább 40 tehén nincs, hogy azok miatt egy bika beszerzése és tartása indokolt volna, vagy oly különös viszonyok fognak fenn, melyek miatt a bika önálló beszerzése és tartása más nehézségekkel járna, megenedhető, hogy annak beszerzése és tartása végett más községekkel egyeshülhessenek, illetve magántulajdonosokkal szerződhetnek.

Ily esetekben azonban a magántulajdonos kötelezendő, hogy a szerződés tartama alatt az érdekelt község részére állandóan alkalmas, tenyészigazolvánnyal ellátott bikát tartson.

A tenyész apaállatok tartása iránti szerző-

dések olykép kötendők, hogy a tartási díjak $\frac{1}{2}$ része a küldöttségi szemle idejéig visszatartassék.

A szerződés a községekre nézve csak a járási mezőgazdasági bizottság jóváhagyása után lesz jogerős.

5. §. Az apaállatoknak a járási mezőgazdasági bizottság által való megvizsgálása évenként február hó 26-áig befejezendő.

Az egymáshoz közel fekvő községek apaállatai egy helyen és egy időben vezetendők a küldöttség elé.

A vizsgálati köröket s az egyes körökben a községet, a melyben a vizsgálatot tartják, valamint a vizsgálatnak körök szerinti sorrendjét is, a járási mezőgazdasági bizottsággal egyetértőleg a főszolgabíró állapítja meg, ki erről az alispán jóváhagyása után a községet és az illetékes gazdasági felügyelőt a vizsgálatra kitűzött napot megelőzőleg legalább 8 nappal értesíti.

A községi előjáróság köteles intézkedni az iránt, hogy a községben lévő és vizsgálat alá eső apaállatok a kitűzött napon és helyen a küldöttség elé vezetessenek.

Ha valamely apaállatot a kijelölt helyre nem vezetik elő, azon esetben az utólagos vizsgálat költségei a vétkes mulasztó közeget terhelik.

6. §. A járási mezőgazdasági bizottságnak az apaállatok megvizsgálásával megbízott küldöttsége az elnökön kívül egy állatorvosból és egy állattenyésztésben jártas mezőgazdasági bizottsági tagból áll.

A küldöttség elnöke a járási főszolgabíró, vagy helyettese, Székelyudvarhelyt a polgármester.

A küldöttség gazdatagjait, a szemlét megelőzőleg legalább egy hónappal a főszolgabíró által összehívandó járási mezőgazdasági bizottság saját tagjal közül küldi ki.

Főszolgabíró feljogosítottatik, hogy azon esetben, ha a kiküldött járási mezőgazdasági bizottsági tag a vizsgálat helyén való megjelenésben akadályozva lenne, helyette más mezőgazdasági bizottsági tagot hívhasson meg.

7. §. Az apaállatvizsgálatok alkalmával felmerült költségek fedezésére minden előállított bika és bivalybika után 5 K, kan után 1 K, kos után 1 K vizsgálati díj szedetik. Ezen díjakat a járási főszolgabíró szedi be s a székelyudvarhelyi m. kir. adóhivatalhoz beszállítja. A vizsgálatban résztvevő tisztviselők a rendes illetményeket, a közszolgálatban nem álló küldöttségi tagok 4 K napidíjat és egy kocsira két egyént számítva, 40 fillér kilométer pénzt számíthatnak fel.

A számlákat a vármegyei állattenyésztési pénzalapból az alispán utalványozza ki.

Időközi vizsgálatok költségei a kérelmezőt vagy mulasztót terhelik.

8. §. A vizsgálat a tenyésztésre alkalmazandó apaállat testalkatára, öröklő vagy olyan hibájára, mely a tenyésztésre alkalmatlanná teszi, korára, egészségére és fajtájára terjed ki.

Az apaállatok ivadéakai ugyanazon község-

ben további tenyésztésre, mint apaállatok nem alkalmazhatók.

Öröklő hibákkal bíró s a faj jellegének meg nem felelő állatok a tenyésztésből kizárandók. A vizsgálatnál vezérfonálként a földművelésügyi m. kir. miniszter 1894. évi 48000 számú rendeletének A) számú melléklete szolgál.

Ha a küldöttség az apaállatokat rosszul élelmezetteknek találja, joga van a 4. §. alapján visszatartott élelmezési díjból a feljavításra szükséges összeget a község javára levonni s ebből a feljavításra szükséges idő letelte után kiküldött felülvizsgáló költségeit is fedezni; a járási mezőgazdasági bizottság pedig a küldöttség jelentése alapján a szerződésnek bírói uton való felbontása iránt intézkedhetik.

9. §. Azon apaállatok, melyek tenyésztésre alkalmasnak találtattak, U. V. betűkkel bíró bélyeggel megjelölendők, még pedig a bikák, bivalybikák és kosok a balszarvon, sertések a balfülön.

Ezen kívül a küldöttség minden egyes apaállatról bélyegmentes tenyész-igazolványt állít ki a következő minta szerint:

Igazolvány.

község ..... birtokos ..... számu ..... faj-
táju .....-át a tenyészvizsgáló küldöttség az
19... évi tenyésztési évadra tenyésztésre alkal-
masnak találta.

A bika, bivalybika, kan, kos (bélyege, különös ismertető jele).

.....
a vizsgáló küld. elnöke.
.....
(A főszolgabíró .....
peccsétje.) .....
.....
tagok

A kiadott igazolványok a járási főszolgabíró által lajstromozandók s a vármegye területére érvényesek.

10. §. A küldöttség megállapítja azt is, hogy a községben van-e a jelen szabályrendelet 3. §-ának megfelelő számú apaállat. Ha nincs, az idézett szakasz értelmében jár el.

11. §. A küldöttség az apaállat kiherélését elrendeli, illetve azt tulajdonos költségére fogantatítani tartozik, ha:

1. a tenyésztésből kizárt apaállat tenyésztésre használtatott;

2. ha a küldöttség véleménye szerint az illető apaállat tenyésztésre való használata másképp meg nem akadályozható.

Ha a bika vagy bivalybika gonosz ternészetű s ezen körülményt a hatóság megállapítja, levágandó.

12. §. A küldöttség, ha valamely apaállatot tenyésztésre alkalmatlannak talál s a tenyésztésből való kizárást, vagy a kiherélés elrendelését tartja szükségesnek, a vizsgálat eredményéről szabályszerű jegyzőkönyvet vesz fel, indokolt ha-

tározatot hoz s azt a tulajdonosnak kihirdeti.

A bizottság ezen határozata ellen 15 nap alatt a vármegye alispánjához felebbezésnek van helye. A vármegye alispánja az általa kinevezendő alkalmas szakértő meghallgatása után a felebbezési határidő lejártával a felebbezés ügyében soron kívül határozni köteles.

Az alispán határozatának meghozataláig az illető apaállatot tenyésztésre használni nem szabad. Az alispán által alkalmazott szakértő illetményei a felet terhelik.

13. §. A mely községben a köztenyésztésre szolgáló apaállatokat a törvény értelmében a község köteles beszerezni, a beszerzés és tartás költségei a községi előjáróság által az egyes állattulajdonosokra, anyaállataik számarányában, a fajtára való tekintet nélkül, vetendők ki, ha a bikát az anyaállat tulajdonosok nem is veszik igénybe. A kivetés helyességeért az előjáróság felelős. A kivetés ellen a járási fősolgabíróhoz 15 nap alatt felszólamlással lehet élni.

A ki apaállatot tenyésztés céljából tart, a községi apaállat költségeihez nem köteles hozzá járulni, sem alkalmazottjai, ha azt igénybe nem veszik.

A községi előjáróság jogosítva van a község által beszerzett apaállatok után fedeztetési díjakat állapítani meg.

A fedeztetési díjakból befolyt jövedelem csakis az apaállatok beszerzési és tartási költségeinek fedezésére fordítható.

A beszerzési és tartási költségek a községi költségvetésben, de a többi kiadásoktól elkülönítve irányzandók elő, s a községi számadásokban számolandók el. Azon községekben, a hol bika-alap (akár ingatlanokban, akár értékben, akár pénzben) van, a bika-alap jövedelme a tenyészbika tartási és beszerzési költségeinek fedezésére fordítandó s a költségvetésben szintén felveendő.

14. §. Ha valaki évközben bármikor több anyaállatot szerez be, mint a mennyi után a kivetés megtörtént, az előjáróság ezen anyaállatok után is a kiróvást eszközli s az erre vonatkozó kimutatást a zárszámadással kapcsolatban a községi képviselőtestületnek bemutatja.

15. §. Kihágást követ el és az 1894. évi XII. t. cz. 94. §-a g) pontja értelmében 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki tenyészigazolvánnyal el nem látott apaállatot tenyésztési célokra másnak átenged vagy másnemű állatokkal együtt közös legelőre hajt.

Kihágást követ el továbbá és 100 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) azon anyaállat tulajdonosa, a ki másnak tenyészigazolvánnyal el nem látott apaállatját tenyésztésre használja;

b) azon apaállattulajdonos, a ki köztenyésztési célra használni szánt apaállatját vizsgálat végett a kitűzött határidőben elfogadható ok nélkül elő nem vezeti.

A községi tulajdont képező apaállatokra nézve a jelen szabályrendeletben megállapított

szabályok megtartásáért a községi bíró felelős s mulasztás esetén fegyelmi uton büntetendő.

c) Azon apaállattulajdonos, ki oly községben, melyben ugy a magyar fajta, mint a piros-tarká hegyi fajta szarvasmarhatenyésztést üzik, a bikát fajták szerint nem elkülönített csordába bocsátja, vagy a ki az apaállatot oly csordába bocsátja, melyben 2¹/₂ évesnél fiatalabb magyar-fajta, illetve 1¹/₂ évesnél fiatalabb nyugati fajta üszők legelnek.

16. §. A községek által beszerzett és azok tulajdonát képező bikák és bivalybikák betevőség, tüzkár, elhullás vagy hatósági kiirtás esetére biztosítandók.

A biztosítást valamely állatbiztosító társaságnál a községi előjáróság eszközli s az ennek elmulasztásából eredő mindennemű kárért a községi vagy körjegyző és a bíró egyetemleges kártérítési felelősséggel tartozik.

A biztosítási összeg a község költségvetésébe minden évben felveendő.

17. §. Jelen szabályrendelet a jóváhagyás utáni kihirdetést követő harminczadik napon életbe lép s ezzel a szarvasmarha, sertés és juh-tenyésztésről 1906. évi október hó 11-én 490. szám alatt, a bivalybikákról 1897. évi április hó 6-án 149. szám alatt és a községi apaállatok biztosításáról 1903. évi május hó 23-án 161. szám alatt alkotott szabályrendeletek hatályukat veszítik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

Sebesi, alispán.

11.

Szám: 8970—1911. alisp.

923—1911. ggy.

Előterjesztés a gagy—erdőszentgyörgyi viczinális közutnak a törvényhatósági közuti hálózatba való felvétele tárgyában.

Határozat.

A törvényhatóság a gagy—erdőszentgyörgyi közutat 1913. évtől kezdve a törvényhatósági közutak sorába átveszi.

Ezen utvonal a székelykeresztur—etédi tak. közutak kezdő szakaszával »Székelykeresztur—erdőszentgyörgyi tak. közut« elnevezéssel vétetik fel tövht. közutak hálózatába, míg az előbb nevezett közut Gagy—etédi tövht. közut elnevezéssel hagyatik meg az uthálózatban.

Az uthálózati kimutatás ezen határozatnak kereskedelemügyi miniszter ur által történt jóváhagyása után az 1913—1914. évi közuti költség előirányzattal kapcsolatosan helyesbitendő lesz.

Jelen határozatunk a hivatalos lapban történt közlés után 8 nap mulva kihirdettetnek tekintendő és további 15 napon belül a vármegye alispánja útján benyújtandó és kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett felebbezéssel megtámad-

ható.

Ezen határozat jóváhagyás végett kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztendő.

Indok.

1. Kereskedelemügyi miniszter ur 49769—1907. számú rendeletével ezen utvonat mint első sorban hatósági kezelésbe veendő viczinális utat jelölte ki a törvényhatósági közutak államosítása esetére.

2. A Fenyéd—zetelaka—tekerőpataki tvhat. közut már állami kezelésbe átadatott.

3. Az érdekeltég képtelen ezen utvonat kellő jókarban tartására.

4. Ezen utvonat Udvarhely és Marostorda vármegyék közötti forgalom legnagyobb részét van hivatva lebonyolítani s folytatása Marostorda vármegyében a törvényhatósági közutak sorában foglal helyet.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

12.

Szám: 9627—1911. alisp.
1034—1911. kgy.

Utalapban a VIII. rovaton az előre nem látott kiadások felhasználása.

Határozat.

A közgyűlés a közuti költségvetés VIII. rovatán előirányzott kiadások felhasználását az előterjesztésben foglalt módon elhatározza.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

13.

Sz. ad 9626—1911. alisp.
1033—1911. kgy.

Alispán előterjesztése a viczinális közutak segélyezése iránt.

Határozat.

A közgyűlés a viczinális közutak 1911. évi segélyezését az előterjesztésben foglalt módon elhatározza.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

14.

Szám. 6830—911. alisp.
1035—911. közgy.

Gábos Jóska után a nagyszebeni közkórháznál fenmaradt 16 kor. 28 fill. régi hátrálékos gyógydíj megtérítése.

Határozat.

A nagyszebeni Ferencz József közkórházban az 1897. évben ápolat égei illetőségű Gábos Jóska után fennálló 16 kor. 28 fill. azaz Tizenhat kor. 28 fill. gyógydíjnak a vármegyei kórház fenntartási pénzalapból leendő megtérítését Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága elhatározza miután azt behajthatatlanság folytán annak idején a vármegye betegápolási pénzalapból kellett volna megtéríteni. A vármegyei betegápolási pénzalap pedig megszűnővén beolvadt a kórház fenntartási pénzalapba. A jelzett összegű gyógydíjnak az azt előlegező Torda Aranyos vármegye alispánja címére leendő kiutalásával az alispán megbizatik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

15.

Szám. 8689—911. alisp.
1050—911. közgy.

Kádár István lökodi lakosnak tüzoltás közben tanusított buzgósága miatt pénzjutalomban részesítése.

Határozat.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága elhatározza, hogy Kádár István lökodi lakos földmivest, a ki a községben folyó évi október hó 30-ik napjain keltezett tüzeset alkalmával, az oltásnál sikeres buzgóságot, példásan önfeláldozó igyekezetet tanusított, úgy, hogy az oltás közben miáltal a tüzet idejében sikerült elfojtani — ruháinak egyrésze és csizmája is összegegett: 50 (ötven) korona pénzjutalomban részesíti. Ez összegnek a kiutalása az alispán által a vármegyei segélyezési alapból lesz teljesítendő, mivel a külön hasonló célra rendelt tüzoltó jutalmazási pénzalap kimerülvén, annak megszüntetését a 139—1911. kgy., illetve 2519—1911. alisp. szám alatt kelt határozattal a törvényhatósági bizottság már kimondotta.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. december hó 22-én tartott közgyűléséből.

16.

Szám: ad 6011—1911. alisp.
1020—2911. kgy.

Tárgy: Az Erzsébet királyné Zomborban felállítandó szobrára vonatkozó adományok gyűjtése.

Határozat.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága Erzsébet királyné Zomborban felállítandó szobrának költségeire a vármegye részéről leendő hozzájárulásként 20 (Husz) korona adomány megadását elhatározza és az összeg kiutalásával az alispánt megbizta.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 22-én tartott közgyűléséből.

17.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságától Sz. 2651—911. kgb.

Tárgy: A körorvosi körökre vonatkozó szabályrendelet életbeléptetése kapcsán teendő intézkedés.

Véghatározat.

1. A közigazgatási bizottság az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. 8 §-ának első bekezdése alapján az Ege, Homoróddaróc, Homoródjánosfalva, Homoródszentpál, Homoródszentpéter, Homorodujfalu, Karácsonfalva, Oklánd, Recsenyéd, Székelydálja, Székelyzsombor és Városfalva községekből alakított új (IX.) körorvosi kör székhelyéül Homoróddaróc községet állapítja meg.

2. az eddig is megállapítva volt székhelyeket változtatlanul hagyjuk.

Ezek szerint a III. körnek székhelye továbbra is Parajd, a IV. körnek székhelye további intézkedésig Szentegyházsfalu, VI. orvosi körnek székhelye Székelykeresztur, a VII. körnek székhelye Etéd, a VIII. körnek székhelye Homoródszentmárton.

3. az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. 8. §-ának harmadik bekezdése alapján fölterjesztést intézünk a m. kir. belügyminiszter urhoz az iránt, hogy azon körökben, a melyekben körorvos lakása eddig is a körön kívül volt, megengedni méltóztatásék, hogy ezen körökben a körorvos ezután is a körön kívül lakjék.

Ilyen kör négy van, és pedig:

- az I. (székelyudvarhelyi alsó) körben az orvos lakása Székelyudvarhelyen van;
- II. (székelyudvarhelyi felső) körben az orvos lakása Székelyudvarhelyen van.
- az V. (székelykereszturi alsó) körben az orvos lakása Székelykereszturon van, és
- az I. (erdővidéki) kör orvosának lakhelye a háromszék vármegyei Barót község.

Ezen felterjesztésünkhöz csatoljuk a körorvosi körökre vonatkozó szabályrendeletet és a vármegye tiszti főorvosának ide tartozó javaslatát is.

4. Kimondja a közigazgatási bizottság az idézett t.-cz. 21. §-ának első bekezdése alapján azt, hogy a körön kívül lakó körorvosnak lakhelyétől van igénye fuvarra.

Ezen határozatnak 1 és 4 pontja ellen a kézbesítéstől, illetőleg kihirdetéstől számítandó 15 nap alatt a m. kir. Belügyminiszter urhoz intézendő és a vármegye közigazgatási bizottságához nyújtandó felelbezésnek van helye.

Indokolás.

ad 1. Az ujonnan alakított IX. körben Homoróddaróc község ugyan nem a kör központja, a közigazgatási bizottság mégis a kör

székhelyéül ezt a községet jelölte meg azért, mert Homoródszentpál község, a mely község Homoróddaróc után elsősorban igényelhetné a székhelyül leendő kijelölést, a homoródszentmártoni körorvos lakhelyéhez közel fekszik; ugyan ez áll Homoródszentpál vidékére is; az új körhöz tartozó Oklánd és vidéken pedig járási orvos van. Sürgős szükség esetében tehát ezek a községek a közelben kaphatnak orvosi segínyt, s ezt a székhelyet inkább oly vidékre kellett helyezni, a mely vidék a többi orvosok lakhelyétől távolabb esik; a rendes körutazásait és látogatásait pedig a körorvos Homoróddarocról éppen úgy el tudja végezni, mint más községekből.

Ezen közegészségügyi szempontok mellett figyelembe vettük azt is, hogy Homoróddaróc község kijelentette, miszerint a kör megterhelhetése nélkül az ott lakó körorvosnak lakást ad, fizeti a megállapított fuvarátalányt és megadja a szükséges tüzfát, a mely szolgáltatások folytán az érdekelte községekre alig hárul valami teher.

ad 2. a már megállapított székhelyek változtatása nem szükséges.

ad 3. a körökön kívüli lakás tekintetében megjegyeztük, hogy Székelyudvarhely az I. és II. körnek, Barót pedig a XI. körnek minden tekintetben természetes központja: ezekhez képest a körökben megközelítőleg sincs alkalmas székhely; innen van, hogy a körorvos lakása állandóan ezekben a községekben volt.

A székelykereszturi alsó (V.) körben a kör központja ugyan inkább Székelyszenterzsébet lenne, Székelykeresztur azonban még is inkább alkalmas székhelynek s e tekintetben a tiszti főorvos javaslatát mindenképpen elfogadtuk. E körben is különben a székhely már régóta Székelykeresztur, tehát csakis a meglévő állapotnak a fenntartását kértük.

ad 4. a lakhely mindenütt határos a körrel s így a fuvar felszámítás helyesen csak is a lakhelytől történhetik.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának Székelyudvarhelyen, 1911. évi december hó 16-án tartott közgyűléséből.

Sebesi, alispán, h. elnök.

* * *

Fenti határozatokat közzéteszem azzal, hogy azok a megjelenéstől számított nyolczadik napon kihirdetteknek tekintetnek és hogy azok ellen ezen nyolczadik naptól számított további 15 nap alatt a vármegye alispánjához benyújtandó felelbezésnek van helye.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

18.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 65—1912. alisp.

Járási főszolgabíró uraknak, valamennyi község előljáróságának.

Belügyminiszter Ur 1911. évi 194000.-VII. b. számu rendeletével a bába képzés céljaira 1912. évre nyolcz, egyenkint 180 koronás ösztöndíjat adományozott.

Felhivom czimet, hogy e körülményt a lehető legszélesebb körben tegye közzé azon megjegyzéssel, hogy a jelentkezők a járás tisztii orvosánál jelentkezzenek.

Székelyudvarhely, 1912. évi január hó 4-én.

Alispán helyett:
Paál, főjegyző.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

19.

189643—1911. B. M. számu körrendelet.

Községekben a közös használatra szolgáló apaállatok beszerzése.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Az 1894. XII. t.-cz. 10. és 25. §-ai szerint a közös használatra szolgáló apaállatok beszerzéséről a község gondoskodik, a beszerzésből származó költségek a községi költségvetéssel együtt, de a többi kiadásoktól elkülönítve állapítandók meg, az apaállatok beszerzése a községi előljáróságok feladata.

Ott, ahol a rendes községi költségvetés a szükségessé vált beszerzésre kellő fedezetet nem nyújt s a halasztáshoz a község engedélyt nem kért és nem nyert, a községnek a fedezetről pótköltségvetés útján kellvén gondoskodnia, felmerül a kérdés, hogy mi történjék a szükséglettel addig, míg a költségvetésnek törvényhatósági közgyűlés hiányában esetleg hónapokig elhuzódó jóváhagyása bekövetkezik.

Ily esetben kétségtelenül kényszer helyzet áll be, amely az állattenyésztéshez fűződő köz és magánérdek kellő kielégítésére célirányosan csak úgy oldható meg, ha a községi előljáróság a beszerzést és a vételár fedezését saját felelőségére teljesíti, ennek megtörténtével pedig a vételárra s amennyiben annak szükségessége felmerült, a tartási költségekre vonatkozó pótköltségvetést nyomban összeállítja s a községi közgyűlés elé, a közgyűlés viszont a törvényhatóság elé terjeszti.

Az előljáróság a szóbanforgó esetben a saját felelősége mellett való cselekvésre annál inkább rá van utalva, mert az 1894. évi XII. t.-cz. 25. §-a értelmében az esetre, ha a község az apaállat beszerzése iránti köteletségének nem felel meg, a szükséges számu apaállatok beszerzéséről a község költségére hivatalból történik gondoskodás.

Felhivom czimet, hogy a községi előljáróságokat ily értelemben utasítsa s egyuttal intézkedjék. hogy a fentebb körülirt célból készült köz-

ségi pótköltségvetések beérkezésük után a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen feltétlenül tárgyalassanak.

Budapesten, 1911. évi deczember hó 19-én.

A miniszter helyett:
Jakabfi, s. k., államtitkár.

Szám: 9856—911. alisp.

Valamennyi főszolgabíró, Székelyudvarhely r. t. város polgármestere és valamennyi községi előljáróságnak.

Fenti rendeletet tudomás és ahhoz alkalmazkodás végett kiadom.

Székelyudvarhely, 1911. deczember 27-én.

Sebesi, alispán.

20.

Kereskedelmitügyi m. kir. Miniszter.

Szám: 73283. I. cz.

Körrendelet.

Valamennyi magyarországi m. kir. állam-építészeti hivatalnak és a szentesi kirendeltségnek.

Az egyre jobban fejlődő automobil közlekedés könnyítése és akadálytalan lebonyolítása érdekében a következőket rendelem.

Tapasztalat szerint az utpályán elhullott patkószőgek és vasdarabok az automobilon gumikerekeinek épségét felette veszélyeztetik. Különös gond helyezendő ennél fogva arra, hogy az automobil-közlekedés által igénybevett állami közutszakaszok a jövőben fokozottabb mérvben tisztogattassanak és az uttestről a károsítást előidéző tárgyak mindig azonnal eltávolíttassanak.

Mint hogy pedig egyes vidékeken a lakosság az automobilizmus iránt való ellenszenvéből kifolyólag szándékosan szőrja el az uttesten a vas-szőgeket és a vasdarabokat, utasítom a hivatal, miszerint szigoruan hagyja meg az utszemélyzetnek, hogy ha ilyen szándékos kártevésről tudomást szerez, vagy ilyet észrevesz, a kártevő ellen utrendőrségi kihágás miatt a feljelentést haladéknélkül tegye meg.

Az állami közutakon levő utteknők helyén lehetőleg mielőbb szabványos műtárgyak építendő, a pályaszinből bogárhátszerűleg kiemelkedő műtárgyak pedig a pályaszinbe leszállítandók s a hol ez a helyzeti viszonyok miatt keresztül nem vihető, a feljárók feltöltéssel és kavicssal annyira emelendők, illetve kiegyenlítendő, hogy a műtárgyak felett az automobil zökkenés nélkül áthaladhasson.

A jelzett munkálatok közül azok, amelyeknek költségei az utfenntartási előlegből fedezhetők, ennek terhére mielőbb végrehajtandók, a többi munkálatok költségei pedig az illető állami közutak költségelőirányzataiba felveendő.

Elvárom a hivataltól, hogy ezen rendelkezéseimet pontosan végre fogja hajtani.

Budapest, 1911. évi december hó 8-án.

A miniszter helyett:
Kálmán, s. k., államtitkár.

21.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 9724—1911. alisp.

Székelyudvarhely város tanácsának és a három járás főszolgabirójának, mint iparhatóságnak.

Tudomásvétel céljából s az érdekelt iparosokkal és gyárosokkal való közlés végett a kereskedelemügyi miniszter ur 83281—911, K. M. sz. leirata alapján közlöm, hogy a nevezett miniszter ur az iparfelügyeleti szolgálatnak hathatósabb ellenőrzése és irányítása végett az erdélyi s azzal szomszédos aradi, lugosi és temesvári iparfelügyelői kerületekből, Kolozsvár szabad kir. város székhellyel 1912. évi január hó 1-étől kezdődőleg külön ipari felügyelői kerületet létesített. Székelyudvarhely, 1911, december 29-én.

Alispán helyett:
Paál, főjegyző,

22.

M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.

Szám: 122397—1911. III. 1.

Valamennyi vármegye alispánjának.

Balogh Imre nagyszalontai hentesiparos azon kérelemmel fordult hozzám, hogy szabadalmazott sertéssperzselő készülékének előnyeire és használhatóságára az érdekelt körök figyelmét hívnám fel.

Az e részben meghallgatott országos állategészségügyi tanács közvetlen megfigyelés és tapasztalat alapján azon szakvéleményt nyilvánította, hogy ezen készülék segítségével jóval rövidebb idő alatt és jelentékenyen kevesebb tüzelő anyag felhasználásával történhetik a sertés perzselése, mint amennyi idő és tüzelő anyag a szabadban való perzseléshez szükségeltetik s erre való tekintettel, továbbá, mert üzembe helyezéséhez külön zárt helyiség felépítésére szükség nincs, amennyiben ezen perzselő a vágóhidak szuro helyiségében, vagy a vágóhid udvarán is megfelelő elhelyezést nyerhet, ezen készüléket kisebb üzemek céljaira igen alkalmas és gazdaságos berendezésnek véli.

Ezen gyakorlatilag jól bevált, kevés költséget igénylő és könnyen kezelhető készüléket ennél fogva a czim figyelmébe ajánlom azon megjegyzéssel, hogy annak ára jelenleg darabonként 500 korona.

Felhivom czimet, hogy a fentieket a községeknek is hozza tudomására.

Budapest, 1911. december 7.

A miniszter rendeletéből:
Csabay Béla, s. k.,
miniszteri tanácsos.

Szám: 9714—911. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének és valamennyi község előljáróságának.

Fenti rendeletet tudomásul vétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1911. december 23-án.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözhvények.

Arverési hirdetmény. Kissolymos község tulajdonát képező vadász területen a vadászati jog, Kissolymos község házánál 1912. évi január hó 21-ik napján d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen az árverés napjától számítandó és hat egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adatik. A képviselő testület által megállapított árverési feltételek kissolymosi községi bíró házánál bármikor megtekinthetők. A képviselő testület megbízásából Kissolymoson, 1912. január hó 5. *Berecze Mózes* kbíró.

Hirdetmény. Közhirre teszem, hogy a Magyarhidegkut község tulajdonát képező korcsmaház, mely egy üzlethelyiség, 2 szoba, egy kamrából alatta pinczével és megfelelő mellék helyiségekből áll, 1912. évi február hó 1-től kezdődőleg az 1914. évi december hó 31-ig terjedő időre Magyarhidegkut község házánál 1912. évi január hó 14-ik napjának d. u. 2 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár 500 K bánatpénz ennek 10⁰ o-a. Egyéb feltételek a község házánál megtekinthetők. Székelyszenterzsébet 1912. január 2. *Gombos Gábor*, körjegyző.

Hirdetmény. Oczfalva község korcsmalháza 1912. január 31-től kezdődő 3 évre haszonbérbe adatik a község házánál 1912. január 15-én délelőtt 10 órakor a legtöbbet ígérőnek. Kikiáltási ár 250 K.

Felfogott kopó. Gyepes községben egy vadász kopó felfogva tartatik folyó hó 3-tól. Ismeretőjelei: négy lába fehér, nyakán fehér sávós, homlokán fehér csik. Igazolt tulajdonosa Gá. András gyepesi lakostól átveheti.

Elveszett lovak. Elfutott Hadnagy András bogárfalvi lakos két lova 1911. évi november hó 30-án. Az egyik 6 éves piros kancza, a másik 3 éves piros kancza. Ez utóbbinak nyakán szíjjal egy kis réz kolomp volt fel kötve. A lovakat tulajdonos Rugonfalváig követte, itt azonban beesteledvén, nem követhette tovább. Megtalálásuk esetén tulajdonos értesítendő.

Megsemmisítés. Dávid Pál fenyédi lakos 2 drb. sötét pej herélt lováról szóló marha levelét elveszítette. Megsemmisítették.

Megsemmisítés. Székelyvéczke község előljárósága által Sütő Ferencz nevére 1911. márcz. 12-én, 7—911. szám alatt kiadott munkás igazolványt elveszett.

Elveszett könyv. Kálányos Jákob alsósó-

fali lakos könyörödomány gyűjtési engedélyét elvesztette. Megtalálás esetén az alsósófalvi előljáróságnak átadandó.

Körözendő személyek. 1. — *Scholcz Ödön*, a ki 1867-ben Sátoraljauhelyen született és legutóbb Budapesten tartózkodott, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 23306—911. számra való hivatkozással Zemplén vármegye alispánjának (Sátoraljauhely) megküldendő.

2. — *Gajdos Gizella* 28 éves nő, a ki Tissolcz községben született és legutóbb Budapesten tartózkodott, nyomozandó feltalálása esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 23867—911. számra való hivatkozással Zemplén vármegye alispánjának (Sátoraljauhely) megküldendő.

3. — *Zsovár József*, a ki 1885. évi nov. hó 16-án született Nagybjomban és november 21-én hagyta el a székesfővárosi kórházat, nyomozandó, feltalálása esetén anyja illetőségi viszonyairól kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 30279—911. számra való hivatkozással Somogy vármegye alispánjának (Kaposvár) megküldendő.

4. — *Tóth József* 38 éves gazdasági cseléd, a ki legutóbb a Komárom vármegyei Path községben tartózkodott, és felesége *Lóki Rózália*, 30 éves cseléd, a kit a marczali kórházban ápoltak, nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségi viszonyaik felől kihallgatandók és a felveendő

jegyzőkönyv a 30748—911. számra való hivatkozással Somogy vármegye alispánjának (Kaposvár) megküldendő.

5. — *Popa Salamon* drágcsékei születésű boltiszolga és neje a csatári születésű *Rácz Eszter* nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségi viszonyaikra nézve kihallgatandók és a felveendő jegyzőkönyv a 23359—911. számra való hivatkozással Nagyvárad város tanácsának megküldendő.

6. — *Eötvös Gyula* kereskedő s ennek apja *Eötvös István* nyomozandók, feltalálásuk esetén tőlük a János fia, illetve unokája után a nagyváradai járványkórházban történt ápolása után felmerült 16 korona gyógydíj behajtandó, a bevett összeg Nagyvárad város pénztárának megküldendő s ennek megtörténtéről Nagyvárad város tanácsa a 23908—911. számra való hivatkozással értesítendő.

7. — *Kiss György* a ki Nagyváradon született és cselédkönyvet kér és anyja, a szentesi születésű *Kiss Mária* nyomozandók, feltalálásuk esetén illetőségükre nézve kihallgatandók és a felveendő jegyzőkönyv a 23009—911. számra való hivatkozással Nagyvárad város tanácsának megküldendő.

8. *Stern Salamon* férfiszabó, a ki Nagyváradon 1874. évi márczius hó 23-án született, nyomozandó, feltalálása esetén illetőségére nézve kihallgatandó és a felveendő jegyzőkönyv a 23007—911. számra való hivatkozással Nagyvárad város tanácsának megküldendő.